

Nr 178.

Av herr **Pers**, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag om anslag till bidrag till jordavsöndringar och ägostyckningar.

Kungl. Maj:ts proposition nr 355 angående anslag till lantmäteriväsendet m. m. upptager bland annat ett förslagsanslag å 50,000 kronor till bidrag till jordavsöndringar och ägostyckningar, att utgå efter vissa villkor. Bland dessa villkor upptagas,

dels e) att arealen av den ägolott, som sakägare förvärvat, icke överstiger vad Kopparbergs län angår 40 hektar,

dels f) att sakägare med intyg styrker, att honom åliggande kostnader måste anses för honom betungande i förhållande till hans ekonomiska ställning.

Emellertid har lantmäteristyrelsen, på sätt inhämtas å sid. 104 i ovanberörda proposition, hemställt, att beträffande Kopparbergs län i fråga om förrättning, som avser högst ett hemmans- eller besutenhetsnummer eller vid storskifte särskilt utbruten åbolott och som har till huvudsaklig uppgift att åstadkomma reda i fastighetsförhållandena, må utgå understöd i huvudsaklig enlighet med de bestämmelser, som kunna komma att gälla i fråga om understöd till jordavsöndringar och ägostyckningar. Detta förslag har departementschefen förklarat sig till alla delar biträda.

Av lantmäteristyrelsens framställning i ämnet liksom av vad som kan inhämtas av propositionen nr 38 angående anslag till åtgärder för skifteslagsindelning i vissa delar av Kopparbergs län inhämtas, att den utveckling jordförhållandena inom länet tagit icke enbart bör tillskrivas inrotad sedvänja och säregna egenskaper hos befolkningen utan även beror på den undantagsställning, som Dalarne från äldre tider intagit i fråga om villkoren för jordens delning, den osäkerhet, som rått i fråga

om de bestämmelser, vilka under särskilda tider gällt, samt bristande uppsikt över bestämmelsernas efterlevnad jämte samma bestämmelsers bristande ändamålsenlighet.

Redan vid föredragning av nådiga kungörelsen den 18 februari 1859 angående förändrade föreskrifter i avseende å besutenhets- och skiftesväsendet i Kopparbergs län framhöll vederbörande departementschef, huru besutenhetsväsendet, sådant det utvecklats sig i Kopparbergs län, mera än annorstädes företedde ett lärorikt exempel på vanskligheten av lagstiftarens försök att reglera förhållanden, vilka enligt hans åsikt till sin natur hörde under den enskildes fria verksamhet. I stället för att ernå syftemålet med 1804 års bestämmelser hade enligt departementchefens uppgift det verkliga resultatet blivit, att Dalarnes i små lotter kluvna jord till stor del innehades utan i laga ordning bekräftad åtkomst.

I sammanhang med tillkomsten av förstnämnda författning vidtogos emellertid inga åtgärder för att råda bot för sistberörda missförhållanden, och sådana kunna ej heller senare sägas hava kommit till utförande. Vid sådant förhållande är det fullt förklarligt, att dessa missförhållanden ytterligare utvecklats sig och blivit allt större och större i den mån omsättningen i äganderätten till jorden blivit större och jordsplittringen fortgått. Till den rådande oredan har i mycket hög grad, såsom också lantmäteristyrelsen framhållit, bidragit det förhållande, att ägostyckningsinstitutet ej fått tillämpas inom den storskiftade delen av länet. Det måste därför beklagas, att den skrivelse, riksdagen redan år 1899 avlät om ändring i lagstiftningen, bland annat därhän, att ägostyckningsinstitutet skulle inom Kopparbergs län få tillämpas på grundvalen av storskifte, och om utvidgning inom länet av rätten att avsöndra jord, ännu icke lett till resultat.

Dessa förhållanden giva säkra stöd för den mening, att det bör anses ankomma på staten att bereda befolkningen i Kopparbergs län fördelarna av en tryggad besittning i fråga om sin jord. De utbrytnings- och utredningsförrättningar, som lantmäteristyrelsen i sitt utlåtande berört, avse att bli underlag härför, och desamma eller liknande åtgärder lära vara nödvändiga för att jordregistret inom orten skall kunna fylla sin uppgift.

Det synes därför med fog kunna ifrågasättas, att dessa förrättningar helt och hållet bringas till utförande på statens bekostnad. Om man emellertid för närvarande icke anser, att steget bör tagas dithän, torde emellertid få anses billigt, att understöd till dessa förrättningar frigöres från ovan omförmälda båda villkor.

Jag finner mig alltså böra hemställa,

att riksdagen ville besluta, att understöd till
ovanberörda förrättningar i Kopparbergs län må utgå,
utan att därför uppställas ovan omförmälda båda
villkor.

Stockholm den 1 april 1919.

And. Pers.